

पंचायत विस्तार अधिनियम (अनुसूचित क्षेत्र)
अंमलबजावणीसाठी कक्ष स्थापन करणे बाबत

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: पेसाअ-२०१६ / प्र.क्र.२३/पंरा-२
२५, बांधकाम भवन, मईबान रोड,
फोर्ट, मुंबई-४०० ००९
तारीख: १५ जुलै २०१६.

प्रस्तावना :-

अनुसूचित क्षेत्रातील आदिवासी लोकांच्या परंपरा व रुढी, त्यांची सांस्कृतिक ओळख, सामुहिक साधन संपत्ती आणि तंट्या निवारण्याची रुढ पध्दती आणि गौण वनउत्पादनावरील मालकी इत्यादीचे रक्षण व जतन करण्यासाठी ग्रामसभांना आणि पंचायतींना अधिकार प्रदान करण्यात आलेले आहेत. यासाठी केंद्र शासनाने पंचायत विस्तार (अनुसूचित क्षेत्र) अधिनियम, १९९६ तयार केला असून त्याची अंमलबजावणी राज्य शासनाने करावयाची आहे.

२. केंद्र शासनाच्या पंचायत विस्तार (अनुसूचित क्षेत्र) अधिनियम, १९९६ च्या अंमलबजावणीसाठी राज्य शासनाने पेसा नियम तयार केले असून त्याची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. या अधिनियमाची व त्याअंतर्गत असणा-या नियमांची अंमलबजावणी जलद गतीने व्हावी यासाठी राज्यस्तरावर एक पेसा कक्ष स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार खालीलप्रमाणे पेसा कक्ष स्थापन करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र	पद	भरावयाची पध्दत	शेरा
१	संचालक, राज्य (पेसा)	अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, वेतन श्रेणी १५६००-३९५००	ग्राम विकास विभागाच्या अंतर्गत असणा-या कार्यालयामधील प्रतिनियुक्तीने भरण्यात येईल.
२	राज्य पेसा समन्वयक	कंत्राटी पध्दतीने	-
३	सहायक समन्वयक	विस्तार अधिकारी (सांख्यिकी)	जिल्हा परिषदेमधून प्रतिनियुक्तीने / कंत्राटी पध्दतीने
४	कार्यालयीन सहायक (Data Entry Operator)	कंत्राटी पध्दतीने	रु.१८,०००/- प्रति महिना

सदर कक्ष राज्य स्तरावर खालील विषयाच्या बाबत कामकाज करेल.

राज्य स्तरीय पेसा कक्षाच्या कामाचे विवरण

पंचायत विस्तार नियमाच्या अंमलबजावणीचा विशेष संदर्भाच्या अनुषंगाने आढावा घेणे.

- I. ग्रामसभेकडून निर्माण करण्यात येणा-या नवीन पेसा गाव निर्मितीचा आढावा घेणे,
 - II. प्राप्त गौण वनोपज विक्री आणि विल्हेवाटीचा आढावा घेणे,
 - III. सर्व पेसा गावांमध्ये ग्रामसभा कोषाची स्थापना करणे त्यासाठी तांत्रिक मदत आणि त्याचा पारदर्शक वापर करणे याबाबतचा आढावा घेणे,
 - IV. ग्रामसभेकडून करण्यात येणा-या जमीन संसाधने व्यवस्थापनाचा आढावा घेणे,
 - V. सामाजिक लेखा परिक्षण व ग्रामसभा सक्षमीकरण करणे,
-
- १) १३ जिल्ह्यातील जिल्हा पेसा समन्वयक आणि ५९ तालुका पेसा समन्वयकांच्या कामाचे पुर्नरावलोकन करणे.
 - २) वरील दोन्ही कामाचा नियमितपणे आढावा घेणे.
 - ३) अनुसूचित क्षेत्रातील पेसा नियमांशी सुसंगत धोरणे राबविणे/त्याची अंमलबजावणी करणे व त्याचा अहवाल प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग यांना सादर करणे.
 - ४) पंचायत विस्तार अधिनियम आणि नियम यांच्या अंमलबजावणीसाठी आदिवासी विकास विभाग, महसुल विभाग, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, महिला व बाल कल्याण विभाग, आदिवासी विकास विभागातील संबंधित कक्ष यांच्याशी समन्वय करणे.
 - ५) राज्यातील इतर विभागाचे अधिनियम पेसा अधिनियमांशी सुसंगत करण्यासाठी संबंधित विभागाकडे पाठ पुरावा करणे .
 - ६) पंचायत विस्तार अधिनियमांची अंमलबजावणी सुरळीतपणे पार पाडण्यासाठी केंद्रिय मंत्रालयाशी विशेषतः पंचायतराज मंत्रालयाशी समन्वय साधणे.
 - ७) आदिवासी उपयोजनेअंतर्गत दरवर्षी देण्यात येणा-या ५% निधीचे अनुसूचित क्षेत्रात नियंत्रण करणे/देखरेख करणे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०७१२११३८२७८६२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

गिरीश दि.भालेराव
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
३. मा.मंत्री (ग्राम विकास) यांचे खाजगी सचिव,
४. मा.राज्यमंत्री (ग्राम विकास) यांचे खाजगी सचिव,
५. मा.मुख्यसचिव, महाराष्ट्र शासन,
६. मा.प्रधान सचिव (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई.
७. मा. सचिव (वने), मंत्रालय, मुंबई.
८. सर्व विभागीय आयुक्त,
९. जिल्हाधिकारी, ठाणे, पालघर, नाशिक, नंदुरबार, धुळे, अहमदनगर, जळगाव, अमरावती, यवतमाळ, चंद्रपुर, गडचिरोली, पुणे, नांदेड.
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, ठाणे, पालघर, नाशिक, नंदुरबार, धुळे, अहमदनगर, जळगाव, अमरावती, यवतमाळ, चंद्रपुर, गडचिरोली, पुणे, नांदेड.
११. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रा.पं), ठाणे, पालघर, नाशिक, नंदुरबार, धुळे, अहमदनगर, जळगाव, अमरावती, यवतमाळ, चंद्रपुर, गडचिरोली, पुणे, नांदेड.

१२. गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, ठाणे, पालघर, नाशिक, नंदुरबार, धुळे, अहमदनगर, जळगाव, अमरावती, यवतमाळ, चंद्रपुर, गडचिरोली, पुणे, नांदेड. (जिल्हयातील सर्व पाचव्या अनुसूचीतील गावे असणारे तालुके)
१३. निवडनस्ती, पं.रा.-२